

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η
ΕΠΟΧΗ
ΜΕΤΑ
ΤΟΝ
ΚΟΡΟΝΟΪΟ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΩΜΑΤΟΣ
ΟΡΚΩΤΩΝ
ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ
(ΙΕΣΟΕ)

ΤΙΜΗ
€10
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
-ΙΟΥΝΙΟΣ
2020

ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Επιστροφή στις επενδύσεις
και τη βιομηχανία

ΠΕΡΙ-
ΟΔΙΚΟ
ΟΙΚΟ-
ΝΟΜΙ-
ΚΟΥ
ΛΟΓΙΣ-
ΜΟΥ

30

index

04.

NEWS Εν περιλήψει...

08.

Επιστροφή στις επενδύσεις και τη βιομηχανία, Άδωνις Γεωργάδης

14.

Οι επαγγελματίες λογιστές, το μέλλον, Mark Millar

18.

Χτίζοντας μια βιώσιμη επιχείρηση, Trond-Morten Lindberg

22.

Κρίση κορονοϊού: Επιπτώσεις στην αναφορά και τον έλεγχο, Accountancy Europe

26.

Διαχειριστείτε μια πρωτόγνωρη πρόκληση, Μιχάλης Παπαγεωργίου, KPMG

30.

Covid-19: Διαχειριστείτε το σήμερα - Προετοιμαστείτε για το αύριο, Δρ Παναγώτης Πρόντζας, Grant Thornton

32.

Covid-19: Πώς επηρεάζονται οι αποτιμήσεις στην εποχή της πανδημίας, Δημήτρης Δουβρής, Ελίνα Λίτσα, Grant Thornton

36.

Τα τρία μαθήματα για την επόμενη μέρα της ελληνικής επιχείρησης, Στέλιος Βογιατζής, Mazars

38.

Τι σημαίνει για τον έλληνα ασφαλισμένο Φερεγγύόττα II, Φύλιππος Κάσσιος, KPMG

42.

Ευρωπαϊκή έρευνα: Διασφαλίζοντας την ηγετική θέση το 2025, BDO

46.

«Οδικός χάρτης» για τη διαχείριση της ρευστότητας και των αναγκών χρηματοδότησης κάτω από ακραίες συνθήκες, Δημήτρης Λαμπρόπουλος, KPMG

48.

Ο αντίκτυπος του Covid-19 στην εποπτεία των αγορών κεφαλαίου της Ε.Ε., Δρ Θύμιος Μπουλούτας, Grant Thornton

52.

Covid-19 και έλεγχος οικονομικών καταστάσεων, Μπερτζέλετος Βασίλειος, ΣΟΕΛ

58.

Οι επιχειρήσεις αναθεωρούν τις στρατηγικές διαχείρισης κεφαλαίων, EY

60.

Ο δρόμος για την επόμενη μέρα PwC

62.

Ο στρατηγικός ρόλος του Ανθρώπινου Δυναμικού για την επιτυχή μετάβαση σε μια «νέα κανονικότητα», PwC

64.

Ασφαλής επιστροφή των εργαζομένων στον χώρο εργασίας, μετά τον COVID-19, EY

66.

Η πανδημία αλλάζει ριζικά τις καταναλωτικές συμπεριφορές, EY

68.

Μη δημοσίευση ισολογισμών: Προτάσεις νομοθετικής ρύθμισης, Παναγώτης Παπαδέας

71.

Η αναδιάρθρωση των εταιριών εντός της ενιαίας αγοράς, Φωτεινή Σταγάκη

74.

Πληθαίνουν τα φαινόμενα εταιρικής απάτης, EY

76.

Οι εργαζόμενοι το πιο πολύτιμο περιουσιακό στοιχείο μιας επιχείρησης, Κυριάκος Παπατούκας, ΣΟΛ CROWE, Νικόλαος Λ. Παπάκης, ΣΟΛ CROWE

81.

Οργανισμός για την Τυποποίηση στη Λογιστική και στην Ελεγκτική, Αθανάσιος Α. Μανδήλας

84.

Χειρισμοί λογαριασμών ιδιοτελώς: το νέο πεδίο έρευνας διεθνώς, Βασίλειος Φ. Φίλιος, Νικόλαος Αρνής

89.

Ο ρόλος του εσωτερικού ελεγκτή, Δρ Μάριος Μενεζάδης, Κωνσταντίνος Ζοπουνίδης, Χρήστος Λεμονάκης

91.

ΔΠΧΑ 9: οι επιπτώσεις του στις οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών συστημάτων τραπεζών, Γεραντώνης Νικόλαος, Χύτης Ευάγγελος

95.

Γυναίκες σε παγκόσμιες ηγετικές θέσεις, KPMG

98.

Η περιπέτεια της λέξης «λογιστική», Κωνσταντίνος Ι. Νιφορόπουλος, Ωρίων Α.Ε.

39

ΔΠΧΑ 9: ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η από 1/1/2018 εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» άλλαξε το πλαίσιο των λογιστικών αρχών σχετικά με την αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων και ειδικότερα της μεθόδου απομείωσης αυτών.

Η επίδραση της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, όπως αναμενόταν, είχε σημαντικές επιπτώσεις στα οικονομικά μεγέθη των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Πα τις ελληνικές τράπεζες η εφαρμογή του IFRS 9, όπως αποδεικνύεται στην παρούσα εργασία, ήταν ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η παρατεταμένη οικονομική κρίση της χώρας συνέβαλε ώστε μεγάλο μέρος της πιστωτικής τους έκθεσης και του δανειακού τους χαρτοφυλακίου να σχετίζεται με τα μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα (Non Performing Exposure, NPEs).

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΦΕΡΕΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9 ΣΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΔΠ 39

Η πρώτη σημαντική αλλαγή στη λογιστική των χρηματοοικονομικών μέσων σχετίζεται με το γεγονός της μετάβασης από τους ορισμένους κανόνες (rules based) που επέβαλλαν τα ΔΔΠ, εν προκειμένω το ΔΔΠ 39, σε αρχές (principle based) που επιβάλλει το ΔΠΧΑ 9. Ουσιαστικά η χρήση των κανόνων που επέβαλλε το ΔΔΠ 39 θεωρήθηκε ως μη ενδεδειγμένη στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον και η χρήση των αρχών που επιβάλλει το ΔΠΧΑ 9 εκτιμάται ότι συμβάλλει στην ορθολογικότερη απεικόνιση των χρηματοοικονομικών μέσων, παρά το γεγονός ότι έχει κενά όσον αφορά τις κατευθυντήριες οδηγίες και κάθε επιχείρηση πρέπει να ορίσει ένα εύρος υποθέσεων και εκτιμήσεων βασιζόμενων στο ειδικότερο επιχειρησιακό της μοντέλο.

ΓΕΡΑΝΤΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Οικονομολόγος, Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

ΧΥΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής - Χρηματοοικονομικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΔΛΠ 39 ΚΑΙ ΔΠΧΑ 9		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΛΠ 39	ΔΠΧΑ 9
Αρχική αναγνώριση - Ταξινόμηση	<ul style="list-style-type: none"> - Δάνεια και Απαιτήσεις - Εύλογη Αξία μέσω ΚΘ - Διακρατούμενα στη λήξη - Διαθέσιμα προς πώληση 	<ul style="list-style-type: none"> - Χρηματοοικονομικά Μέσα στην αποσβέσιμη αξία - Εύλογη Αξία μέσω ΚΘ - Εύλογη Αξία μέσω ΚΑΧ
Μεταγενέστερη επιμέτρηση	<ul style="list-style-type: none"> - Αποσβέσιμο κόστος - Εύλογη Αξία μέσω ΚΘ - Εύλογη Αξία μέσω ΚΑΧ 	<ul style="list-style-type: none"> - Αποσβέσιμο κόστος - Εύλογη Αξία μέσω ΚΣΕ - Εύλογη Αξία μέσω ΚΑΧ
Απομείωση	Χρήση διαφόρων μοντέλων για τον προσδιορισμό της απομείωσης	Χρήση του μοντέλου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενιαία για όλα τα χρηματοπιστωτικά μέσα.
Επαναταξινόμηση	Δεν επιτρέπονται μετά την αρχική αναγνώριση	Επιτρέπεται αν υπάρχουν αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο
Συμμετοχικοί τίτλοι	Οι διαθέσιμοι προς πώληση ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω ΚΘ	Ταξινομούνται στην εύλογη αξία μέσω ΚΘ

οι μεγαλύτερες αλλαγές στη λογιστική των χρηματοοικονομικών μέσων επικεντρώνονται στη μεταγενέστερη επιμέτρηση (subsequent measurement) αυτών, η οποία βέβαια σχετίζεται με τον προσδιορισμό της απομείωσης, για τον υπολογισμό της οποίας, στη θέση των διαφόρων μοντέλων που πρότεινε το ΔΛΠ 39, το ΔΠΧΑ 9 προτείνει ένα ενιαίο μοντέλο, το μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (expected credit loss model).

Ειδικότερα, το ΔΛΠ 39 όριζε τις κατηγορίες των χρηματοοικονομικών μέσων με βάση τον σκοπό απόκτησης κατά την αρχική αναγνώριση, καθώς και βάσεις για την επιμέτρηση αυτών. Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει μια απλοποιημένη προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία το επιχειρηματικό μοντέλο (business model) είναι η βάση για την αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων. Επιπλέον, με την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 καταργήθηκε η κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση (available for sale) και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της κατηγορίας αυτής αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία μέσω της Κατάστασης των Συνολικών Εισοδημάτων (ΚΣΕ) και πλέον οι αλλαγές της εύλογής αξίας και των προβλέψεων για αναμενόμενες ζημιές λαμβάνονται υπόψη κατά τη μεταγενέστερη επιμέτρησή τους. Η επιμέτρηση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων παραμένει η ίδια στο ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 9.

Η ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Η σημαντικότερη διαφοροποίηση μεταξύ του ΔΛΠ 39 και του ΔΠΧΑ 9 έγκειται στον

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, η απομείωση βασίζοταν στις πραγματοποιηθείσες ζημιές (Incurred Losses Model), ενώ το ΔΠΧΑ 9 καθιερώνει τον υπολογισμό της απομείωσης με βάση τις αναμενόμενες ζημιές (Expected Losses Model). Το μοντέλο αυτό, το οποίο ορίζεται και ως «conceptual model of loss allowance», επιτρέπει την αναγνώριση ζημιών ως πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές πριν αυτές προκύψουν. Προς την κατεύθυνση αυτή οι επιχειρηματικές οντότητες οφείλουν να έχουν αυξημένα κριτήρια υποθέσεων και πρόσθετων στοιχείων αξιολόγησης σχετικά με τις προσδοκίες τους.

Η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά (ECL) ορίζεται ως η διαφορά ανάμεσα σε όλες τις συμβατικές ροές που είναι απαιτήσεις σύμφωνα με τη σύμβαση και όλες τις προσδοκώμενες ταμειακές ροές (δηλαδή όλες τις ταμειακές υστερήσεις ταμειακών ροών), προεξοφλημένη με βάση το αρχικό πραγματικό επιτόκιο.

Το ΔΠΧΑ 9 ορίζει ότι για τον υπολογισμό των αναμενόμενων ζημιών πρέπει να ληφθούν υπόψη σενάρια σταθμισμένα βάσει πιθανοτήτων που θα αφορούν την αναμενόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσουν. Ο υπολογισμός βασίζεται στην εκτίμηση ενός εύρους εκτιμήσεων για το ύψος και τον χρόνο των ταμειακών ροών που θα εισερέουσιν.

Πα τις απαιτήσεις σημαντικού ύψους για τις οποίες υφίσταται αυξημένος κίνδυνος ή έχει επέλθει αθέτηση η αξιολόγηση οφείλεται να γίνεται σε ατομική βάση.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει της ατομικής αξί-

ολόγησης ορίζεται:

$$ECL = \sum_i (\sum_t PD_t^i \times LGD_t^i \times EAD_t \times DF_t) \times Pi$$

Πα τις λοιπές απαιτήσεις που δεν υπόκεινται σε ατομική αξιολόγηση, η αξιολόγηση γίνεται σε συλλογική βάση, βάσει της οποίας η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά καθ' όλη της διάρκεια της ζωής για όλα τα χαρτοφυλάκια έχει ως ακολούθως:

$$LECL = \sum_i (\sum_t PD_t^i \times LGD_t^i \times EAD_t \times DF_t) \times Pi$$

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΠΧΑ 9 ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Από την επεξεργασία των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και εκθέσεων των τεσσάρων (4) ελληνικών συστημικών τραπεζών κατά τη χρήση του 2018 (περίοδος πρώτης εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9) προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α) Ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων

Κατηγορίες	ΔΛΠ 39	ΔΠΧΑ 9
Αποσβέσιμο κόστος	88%	84%
Εύλογη αξία μέσω ΚΣΕ	7%	8%
Εύλογη αξία μέσω ΚΑΧ	5%	7%

Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 κατήργησε την προηγούμενη σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών μέσων σύμφωνα με τον σκοπό της απόκτησης αυτών, ωστόσο, όσον αφορά τον κανόνα επιμέτρησης, δεν διαφοροποίησε σημαντικά τις επιμέρους κατηγορίες. Σημειώνεται ότι η επιμέτρηση στο αποσβέσιμο κόστος φαντάζει ίδια, αλλά διαφοροποιείται στον υπολογισμό. Με το ΔΛΠ 39 οι ταμειακές ροές από τα χρηματοοικονομικά μέσα με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου διαιρούνται μέχρι την περίοδο λήξης αυτών. Αντίθετα, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, διατρέιται η χρήση του πραγματικού επιτοκίου για προεξοφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών και για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για το χρηματοοικονομικό μέσο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με ΔΠΧΑ 9 τα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος, ανήλθαν

σε 84% του συνόλου έναντι 88% που ήταν σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 και τα χρηματοοικονομικά μέσα, αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω καθαρής ή στην κατάσταση αποτελεσμάτων, διαμορφώθηκαν σε 8% και 7% έναντι 7% και 5% σύμφωνα με το ΔΠΛ 39. Στην κατεύθυνση αυτή συνέβαλλε κύρια η αναταξινόμηση δανείων προς το Δημόσιο, τα οποία αναταξινομήθηκαν από το αποσβέσιμο κόστος στις κατηγορίες εύλογη αξία μέσω καθαρής και εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

β) Ζημιές απομείωσης δανείων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9

Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 και του μοντέλου των Expected Credit Loss (ECL) συνέβαλε στη δημιουργία από τις ελληνικές συστημικές τράπεζες πρόσθετων προβλέψεων απομείωσης ύψους 6,2 δισ. ευρώ, η κατανομή των οποίων ανά τράπεζα απεικονίζεται στο διάγραμμα 1.

Οι πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των ελληνικών συστημικών τραπεζών προήλθαν από την απομείωση κατά 5,4 δισ. ευρώ του δανειακού τους χαρτοφυλακίου και κατά 728 εκ. ευρώ από την απομείωση των λοιπών χρηματοοικονομικών μέσων του ενεργητικού. Από το σύνολο των πρόσθετων προβλέψεων απομείωσης, ποσό 332 εκ. ευρώ αναταξινομήθηκε στα ίδια κεφάλαια και ποσό 423 εκ. ευρώ αναγνωρίστηκε ως αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

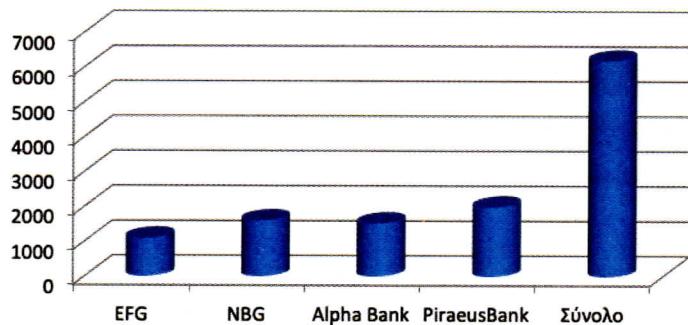
Αποτέλεσμα των πρόσθετων προβλέψεων ήταν η μείωση των ιδίων κεφαλαίων των ελληνικών συστημικών τραπεζών κατά 5,4 δισ. ευρώ ή σε ποσοστό 17% των συνολικών τους ιδίων κεφαλαίων. Όσον αφορά την εξέταση ανά τράπεζα, η επίδραση αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς το ποσοστό αυτό κυμάνθηκε από 11% έως και 23%, όπως απεικονίζεται και στο διάγραμμα 2.

γ) Κατάταξη πιστωτικών ανοιγμάτων με βάση τον πιστωτικό κίνδυνο (staging)

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει την υποχρέωση ταξινόμησης των πιστωτικών ανοιγμάτων σε στάδια (stages) για τους σκοπούς υπολογισμού της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς.

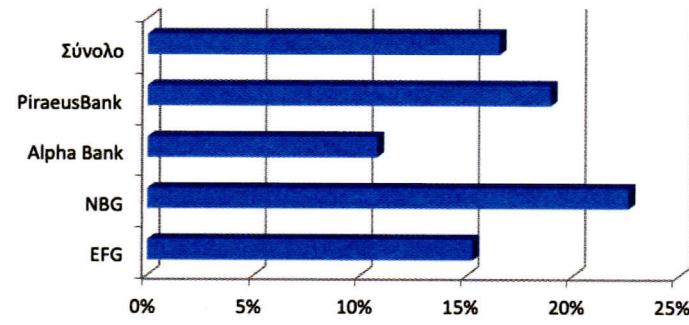
Ειδικότερα, στο Στάδιο 1 (stage 1) ταξινομούνται εξυπηρετούμενα ανοίγματα τα οποία δεν έχουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρ-

ΔΠΧΑ 9: Πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των ελληνικών τράπεζων σε εκ. €

Διάγραμμα 1: Πρόσθετες προβλέψεις απομείωσης των ελληνικών τραπεζών

ΔΠΧΑ 9: Πρόσθετες προβλέψεις προς ίδια Κεφάλαια (%)

Διάγραμμα 2: Πρόσθετες προβλέψεις ως (%) των Ιδίων Κεφαλαίων

χική τους αναγνώριση. Στο στάδιο αυτό οι αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου αναγνωρίζονται με βάση την πιθανότητα αθέτησης εντός των επόμενων δώδεκα (12) μηνών.

Στο Στάδιο 2 (stage 2) ταξινομούνται εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα για τα οποία έχει υπάρξει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρχική αναγνώριση.

Στο Στάδιο 3 (stage 3) ταξινομούνται τα μη εξυπηρετούμενα πιστωτικά ανοίγματα. Επισημαίνεται ότι στα στάδια 2 και 3 οι αναμενόμενες ζημιές πιστωτικού κινδύνου αναγνωρίζονται για όλη τη διάρκεια ζωής των χρηματοοικονομικών μέσων.

Σημειώνεται ότι το ΔΛΠ 39 ορίζει την υποχρέωση γνωστοποίησης των δανείων και απαιτήσεων σε τρεις κατηγορίες: α) τα εξυπηρετούμενα δάνεια, β) δάνεια σε καθυστέρηση αλλά μη απομειωμένα και γ) τα απομειωμένα.

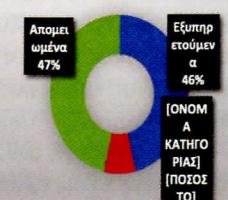
Όπως προκύπτει από τη σχετική ανάλυση

σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, οι ελληνικές τράπεζες αναγνώρισαν στο Stage 1 το 36% των πιστωτικών των ανοιγμάτων, στο Stage 2 το 15% και στο Stage 3 το 49%. Σημειώνεται ότι στις αντίστοιχες γνωστοποιήσεις, σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, γνωστοποιούσαν ότι από το σύνολο των δανείων και απαιτήσεών τους το 46% κατατάσσονταν στα εξυπηρετούμενα, το 7% σε καθυστέρηση και μη απομειωμένα και το 47% στα απομειωμένα.

ΔΠΧΑ 9: Ποσοσταία ταξινόμηση πιστωτικών ανοιγμάτων ανά στάδιο

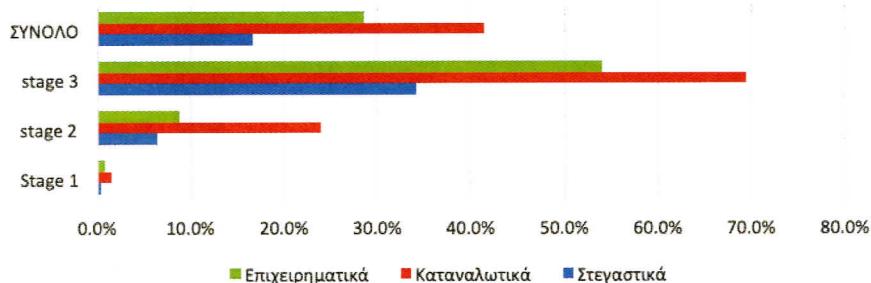

ΔΛΠ 39: Ποσοσταία ταξινόμηση δανείων ανά κατηγορία

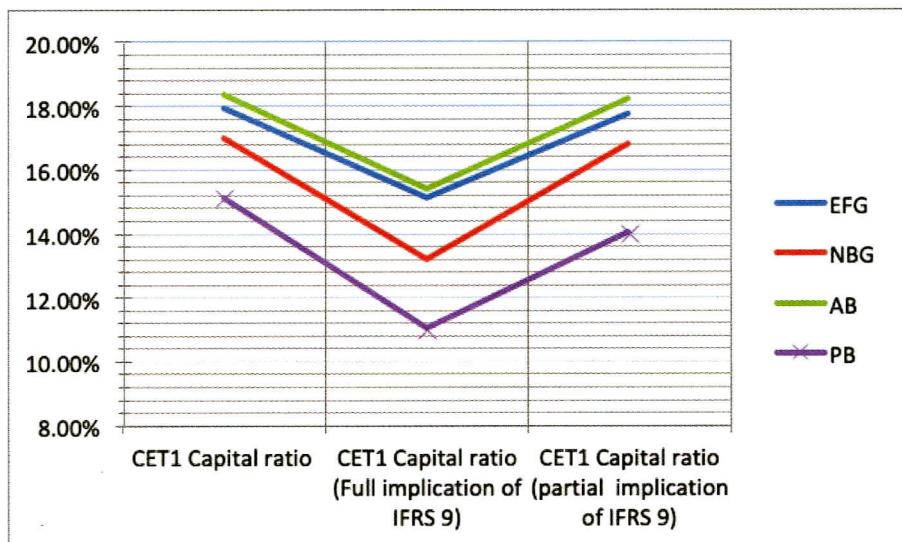

Διάγραμμα 3: Ταξινόμηση πιστωτικών ανοιγμάτων και δανείων

Ποσοστιαία κάλυψη προβλέψεων ανά κατηγορία δανείων

Διάγραμμα 4: Ποσοστιαία κάλυψη προβλέψεων ανά κατηγορία δανείων

Διάγραμμα 5: Η επίπτωση εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 επί της κεφαλαιακής επάρκειας

δ) Κάλυψη πιστωτικών ανοιγμάτων από προβλέψεις

Σύμφωνα με τις γνωστοποιήσεις επί των οικονομικών καταστάσεών τους, οι προβλέψεις που είχαν σχηματίσει οι ελληνικές συστηματικές τράπεζες σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 ανέρχονταν σε 47,4 δισ. ευρώ και αντιστοιχούσαν στο 23,4% του συνολικού τους δανειακού χαρτοφυλακίου. Οι εν λόγω προβλέψεις σχετίζονταν αποκλειστικά με τα δάνεια που είχαν ταξινομηθεί στην κατηγορία των μη εξυπηρετούμενων και αφορούσαν κατά 15% στεγαστικά, κατά 36% καταναλωτικά και κατά 23% επιχειρηματικά δάνεια.

Κατ' εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9, οι προβλέψεις απομείωσης των πιστωτικών ανοιγμάτων ανήλθαν σε 52,5 δισ. ευρώ και ο μέσος όρος κάλυψης διαμορφώθηκε σε 26%.

Όσον αφορά την ανάλυση ανά επιμέρους στάδιο (stage) και κατηγορία δανείων, οι

μέσοι όροι κάλυψης διαμορφώθηκαν: α) stage 1 σε 0,8% (0,4% για τα στεγαστικά, 1,5% για τα καταναλωτικά και 0,9% για τα επιχειρηματικά), β) stage 2 σε 8,9% (6,5% για τα στεγαστικά, 24% για τα καταναλωτικά και 8,9% για τα επιχειρηματικά) και γ) για τα ανοίγματα στο stage 3 σε 50% (34,1% για τα στεγαστικά, 69,4% για τα καταναλωτικά και 54,0% για τα επιχειρηματικά)

Στο διάγραμμα 4 απεικονίζεται η ποσοστιαία κάλυψη των προβλέψεων ανά κατηγορία ανοίγματος και ανά στάδιο (stage) ταξινόμησης.

ε) Επίδραση στην κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών τραπεζών

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία για τη χρήση του 2017, ο δείκτης Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών Κατηγορίας I (Common Equity Tier I, CET1) των ελληνικών συστηματικών τραπεζών διαμορφώνονταν στις 31.12.2017 σε μέσο όρο στο 17%. Η εφαρμογή

του ΔΠΧΑ 9 και ειδικότερα ο σχηματισμός των πρόσθετων προβλέψεων επιβάρυνε τον εν λόγω δείκτη, διαμορφώνοντάς τον στο 13,68%.

Οστόσο, οι ελληνικές συστηματικές τράπεζες έκαναν χρήση της δυνατότητας που παρέχεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2395 να αναγνωρίσουν σταδιακά την επίπτωση από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9 στα εποπτικά τους κεφάλαια και να συμπεριλάβουν στο Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET 1) ένα μέρος των αυξημένων προβλέψεων για πιστωτικές ζημιές ECL κατά τη διάρκεια μιας πενταετούς περιόδου που αρχίζει το 2018.

Η επίπτωση επί της κεφαλαιακής επάρκειας των επιμέρους τραπεζών με την πλήρη και τη μερική εφαρμογή του ΔΠΧΑ απεικονίζεται στο διάγραμμα 5:

Συμπερασματικά, η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 επέφερε σημαντικές αλλαγές στη λογιστική αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών μέσων και είχε σημαντικές επιπτώσεις στα μεγέθη των ελληνικών συστηματικών τραπεζών, καθώς, συνεπεία αυτού, αναγνώρισαν πρόσθετες προβλέψεις ύψους 6,2 δισ. ευρώ, οι οποίες μείωσαν κατά 17% τα διάτια κεφαλαία τους και κατά 3,4% την κεφαλαιακή τους επάρκεια.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

IFRS Foundation: a) IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement, <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-39-financial-instruments-recognition-and-measurement/> b) IFRS 9 Financial Instruments, <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>

European Banking Authority (EBA-2017). Final Report : Guidelines on credit institutions' credit risk management practices and accounting for expected credit losses, [https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1842525/d769d006-d992-4202-8838-71la034e80a2/Final%20Guidelines%20on%20Accounting%20for%20Expected%20Credit%20Losses%20\(EBA-GL-2017-06\).pdf](https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1842525/d769d006-d992-4202-8838-71la034e80a2/Final%20Guidelines%20on%20Accounting%20for%20Expected%20Credit%20Losses%20(EBA-GL-2017-06).pdf)

Ετήσιες οικονομικές εκθέσεις : <http://www.helex.gr/el/web/guest/company-fin-statements>.